

Πέτρος Γκολίτσης*

Περί πατρίδας, γλώσσας, εξέγερσης και δικτύων

Έγραφα τις προάλλες: «Θα ήθελα η ελληνική γλώσσα να είναι η πατρίδα μου, αλλά δεν έχω πατρίδα. Η γλώσσα είναι νερό».

Κι εκεί που αναρωτιόμουν πού μπορώ να πάω μετά από αυτό, έρχεται η πρόσκληση εκ μέρους της Έδρας Κ.Π. Καβάφη του Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν με τίτλο “Εξέγερση: Η ρήξη με την παράδοση κι η σύγκρουση με την εξουσία” για ένα σύντομο στοχαστικό δοκίμιο.

Αναρωτώμενος λοιπόν πάνω στο «νόημα και το μη νόημα» της εξέγερσης, αναλογίζομαι πώς αλλάζει η αντίληψη περί σοφίας. Διαβάζουμε σε μια ρήση, αποδιδόμενη στον Θαλή τον Μιλήσιο, τον οποίο εκλαμβάνανε ως σοφό: «Είχα την καλή τύχη να γεννηθώ άνθρωπος και όχι θηρίο, άνδρας και όχι γυναίκα και τέλος Έλληνας και όχι βάρβαρος». Κανένα από τα τρία δεν στέκει σήμερα. Αν είχα τέτοια μυαλά θα με διώχνανε από οποιοδήποτε σχολείο ή σοβαρό οργανισμό. Κι όσον αφορά το «να γεννηθώ άνθρωπος και όχι θηρίο», απαντώ Σαχτουρικά: «Μη φεύγεις θηρίο... θα σου δώσω κι άλλο αίμα να παίζεις».

Και συνεχίζω. Αν ήμουν δέντρο θα είχα τις ρίζες μου στη γη. Θα έφτιαχνα ή θα συμμετείχα σε δίκτυα τύπου Mycorrhizal networks (γνωστά κι ως common mycorrhizal networks ή Wood Wide Web) κι εκεί θα λειτουργούσα ως αναπόσπαστο μέρος μιας προσωρινής ολότητας. Ως 'ενήλικο' δέντρο θα διαμοιραζόμουν και θα μοίραζα νερό, άνθρακα, άζωτο και άλλα θρεπτικά συστατικά και μέταλλα στα νεότερα δέντρα, ενώ αν ήμουν άρρωστο(ς) θα έστελνα πίσω στο δίκτυο τα εναπομείναντα αποθέματά μου προς χρήση του συνόλου

-σε μια πράξη αξεπέραστου αλτρουισμού- και τέλος θα ενημέρωνα για τους όποιους κινδύνους, όπως π.χ. τις προσβολές εντόμων. Άλλα δεν είμαι δέντρο.

Οι ρίζες μου είναι τα έντερά μου κι αυτά με απασχολούν. Όπως και τα έντερα των διπλανών μου. Τα έντερα τα οποία τα παίρνουμε μαζί μας όπου κι αν πάμε βαδίζοντας μεταξύ χώρου και κενού, αναβλύζοντας στον εκάστοτε χωροχρόνο.

Πράγμα που σημαίνει πως οι ρίζες, το "χώμα" που χρειαζόμαστε για να συνεχίζουμε και να λειτουργούμε δεν είναι υπό (βλ. πατρίδα, μητρίδα) αλλά ούτε και απαραίτητα μπροστά μας (βλ. γλώσσα) αλλά πάνω από (βλ. cloud: ιδεών, πρακτικών, πόρων, καταστάσεων).

Αν οι πόροι μάλιστα είναι τα συσσωρευμένα κεφάλαια -πέρα από τις διαδικασίες κεφαλαιοποίησης- που περνάνε οικογενειοκεντρικά από γενιά σε γενιά ή από μέλος σε μέλος, βάση της άλφα ή βήτα αποδέκτης συμπεριφοράς που τονώνει την αυταξία και την αίσθηση του ανήκειν, κι αν η συμπεριφορά προσδιορίζεται και επηρεάζεται από τη

σχετική μου θέση σε αυτή τη μεταφορά, τότε η εξέγερση είναι αυτονόητη. Μέχρι να επέλθει μια συμμετρική κατανομή. Μια άλλη ρύθμιση.

Και πώς αντιδρούν τα εντόσθια στις τόσες πιέσεις; Άμεσα και σε βάθος χρόνου; Πώς θα «μετρήσουμε» αυτή την ευαισθησία; Όπως και να έχει η εξέγερση είναι συνάρτηση των εντέρων μου. Εκεί σωματοποιείται κι εκεί σχηματίζεται η πίεση. Από εκεί πετιέται το ποίημα, η πράξη, η αντίδραση, η αντίσταση. Κι ανάλογα με την ευαισθησία και την πίεση ξεκινά η διαβάθμιση. Από το «κίνημα πλατειών» και τα «κίτρινα γιλέκα», περνά σε αντικαθεστωτικές διαδηλώσεις και στο Black Lives Matter, για να καταλήξει στους αποκεφαλισμούς τύπου Τζιχάντι Τζον.

** Ποιητής, δοκιμιογράφος, κριτικός, μεταφραστής, Δρ., Ερευνητής στο Κέντρο Ερευνών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, και Λέκτορας στο City College, Διεθνές Τμήμα του University of Sheffield*